

AYAKKABICILARIN BAĞRI YANIK

MİLYONLARCA LİRALIK İTHALAT... MİYADINI DOLDURMUŞ DERİLER... İŞTE TÜKENEN BİR MESLEK !

Sevgül ULUDAĞ

Bir meslek daha mı silinip yokolacak? En temel ihtiyaçlardan biri olan ayakkabı, İtalya'dan, Türkiye'den İngiltere'den gele, yerli kunduracının kepengi indirip sadece sıradan bir "satıcı" olmasına mı neden olacak? Kısaacası, Kıbrıs'ta kunduracılık tarihe gömülen bir meslek mi olacak?

x x x

5 milyon, 27 milyon, 61 milyon TL'lik ayakkabı ithalatından kunduracılığa gönül vermiş Yaşar Usta hiç de memnun değil. Üstelik deri ithalatının da bundan kalır yanı yok Yaşar Usta'ya göre: deri tüccarları, en "İskarta" deriyi, birinci, ikinci sınıf deri fiyatına küçük esnafa satarken, kunduracıların da birlik olmaması, apayrı bir sorun olarak duruyor.

x x x

Yaşar Usta kunduracılığa 1942'de başlamış, yani 42 yıllık ayakkabıcı. Çıraklıktan başlayıp 5 yılda usta olmuş, 40 yıllık emeğinden sonra, ayakkabıcıların sorunlarını şöyle dile getiriyor:

"efendim, şimdi bizim sorunlarımız, küçük esnafız, ufak esnafız, ufak esnaf dağılık bir durumdadır. Bunları kolektif bir limited olarak bir çatı altında toplamak daha uygun olurdu. Lâkin bir türlü olmuyor. Bundan 2-3 sene evel bir Kunduracılar Derneği kurduyduk. Ama yürümedi. Kunduracılar birlik olamadı, herkes kendi çıkarısını düşündüğünden olacak..."

KREDİ SORUNU

Yağr Doğu, bankaların küçük esnafa kredi vermemesinden yakınıyor, kredi açısından tüccarlara bağımlı olduklarını anlatıyor. Yaşar Usta, "şimdi malzemeyi getiren dört firma vardır. Bunlar tekel dir," diyor.

ZAMANI GEÇMİŞ DERİLER

Yaşar Usta, dört

firmanın kunduracılarına sağladığı malzemenin düşük kalitesinden söz ediyor: "Bunlar Avrupa'nın zamanı geçmiş derilerini, memleketete getiriyorlar. Günü-müze uygun ayakkabı gekilleri, renklerini bunlar gidip di-

Yaşar Usta

şardan yapılmış olarak getiriyorlar, yani ayakkabı ithal ediyorlar. Küçük esnafı iki yönden darb ediyorlar. Hem malzemedendir, hem de son model ayakkabıdan. Ayakkabı ithalatı bizi haddinden fazla darb ediyor. Büyük baskı altındayız. Gün gelecek kunduracılık tamamen sünecek. Hep ithal olacak..."

TANJU MÜEZZİNOĞLU ÇARİK Ayakkabıcılığının sahibi Tanju Müezzinoğlu hükümetin ayakkabıcılara karşı takındığı tavır sonu cu fabrikasını kapatarak, ayakkabı ithalatına başladığını söylüyor. Zamanında "yardım ederseniz bu fabrika kurtulur, ayakkabı ihracatı ya-

pabiliriz, ülkeye döviz gelir. Yoksa fabrikam da kapanır, işçilerim de açlıkta kalır" demiş. Önce-min Bakanı "o senin sorunun" deyip kesip atmış. ÇARİK Fabrika sı kapanmış, fabrika daki makineler satılmış, şimdi "en güzel İtalyan ayakkabıları" Çarık'ta satılıyor!

Tanju Müezzinoğlu fabrikasının Türkiye den yapılan ayakkabı ithalatı nedeniyle tehlikeye girmiş olduğunu söylüyor, "bunlarla rekabet imkansız, Türkiye dünyada sayılı güzel ayakkabı yapan ülkelerdendir ama bizi desteklemeleri için ayakkabı ithalatını durdurmaları gerekir

Tanju Müezzinoğlu

burdan giden, hatta ben de gittim zaman a'yı birinci sınıf olarak kabul ederse-niz, b veya c hatta d bulunursa almayı tercih eder. Hade ben kendi fabrikama alayım, ona göre fiyat uyularım.

Resimde bir dönemin Kıbrıslı Türk ve Rum ayakkabıcıları

di" diyor.

BOZUK MALZEME VE TÜCCARIN KARI Yerli ayakkabıcılara sağlanan bozuk malzemeye de değinen Müezzinoğlu "Kıbrıs'a İngiltere'den hiç bir zaman, %90 konusuyorum, kaliteli malzeme gelmiyor. İngiltere'de deri çok pahalıdır. Onun için

Halbuki bizim tüccar kardeşler, çok kâra almışlar efendim. D sınıfında deri getirir, b fiyatına satar, a fiyatına satar. Korkunç, ben bunu müşahade ettim diğer arkadaşlara izah ettim, fakat ayakkabıcılarda bir birlik kurmak mümkün olmadı. Rekabet, ka-

Çok uzun yıllar önce çekilmiş bu fotoğrafta Kıbrıslı Türk ve Rum çizmeciler birarada görülüyor.

Kaymet: Milyon TL

YILLARA GÖRE AYAKKABI, ÇİZME, TERLİK, SPOR AYAKKABISI İTHALATIMIZ					
	1979	1980	1981	1982	1983 (İlk 8 Ay)
TERLİK	1,649	3,545	6,306	2,980	14,186
ÇİZME	272	1,144	2,558	6,149	1,835
SPOR AYAKKABISI	1,614	-	33,643	37,377	62,270
AYAKKABI	10,932	20,958	41,865	99,837	68,846
	+	+	+	+	+
	14,467	25,647	84,372	146,343	147,13

pasite, bilemiyorum, kuramadık, yapamadık Yapamadığımız için de bu cefaları çekeceğiz. Dericileri zengin edeceğiz. Eli mizden tutan yok bir defa, Sanayi Odası devamlı dinler, sorunlarımızı dinler ama gözüm yok! Önemli olan dert din

(Devamı sayfa 7'de)